

התעוררות רבה בציבור בענין תספורות כהלכה

לרגל הקמת הועדה ההלכתית בענין איסור פאת הראש בבני ברק, קרית ספר וביתר עילית, ביקשנו מהרה"ג ר' **אברהם חיים עדס שליט"א** בעל מחבר ספר **'פאת זקנך'** שידיו רב לו בתחום, לבאר ולפשט לנו את המושגים הבסיסיים.

שאלה

כבוד הרב, שמענו על הקמת הועדה בענין איסור פאת הראש, האם לדעת הרב זה דבר נצרך ולא קצת משונה ומיותר?

תשובה

בהחלט זה לא משונה! וההיפך הגמור – וכמו שכל יהודי יר"ש מבין שצריך הכשר על חנות בשר, ואפילו שהמוכר הוא ירא שמים עם זקן ופאות ומתפלל בנץ החמה, אם אין לו הכשר מוגוף מוסמך, אף אחד לא יכנס לחנותו על סמך זקנו ופאותיו הארוכות, כך צריכה להיות הגישה לגבי התספורת, אי אפשר לסמוך על זה שהספר הוא עם כפה שחורה, או אפילו עם זקן ופאות, כי הרבה פעמים הספר אינו יודע כלל את ההלכות על בוריין, ולפעמים הוא כיוודע את ההלכות אך יש לו לחץ מצד המסתפרים שגורם לו להקל במקום שיש איסורים ודאיים, ולכן אם הוא ילמד את ההלכות כמו שצריך ויקבל על עצמו לספר רק על פי הוראות הרבנים, הרי שיהיה לו גב ויוכל לעמוד בפני הלקוחות.

שאלה

האם הרב יוכל לפרט לנו את הבעיות והמכשולים הבסיסיים שיש בתספורת?

תשובה

כן, בודאי. יש לדעת כי כל מי שמספר ולא למד היטב את ההלכה יכולה להיות אצלו בעיה חמורה של איסורי תורה, הן מצד איסור הקפת הראש והן מצד איסור גילוח הזקן. ואפרט לדוגמא: בפאות הראש – צריך לדעת מהיכן עד היכן הוא המקום המדויק של פאות הראש, ובמקום הזה צריך להשאיר את כל השערות בשיעור של לכוף ראשו של השערה לעיקרה, (לאחר בירור הוברר שזה כ-5 מ"מ), כמו כן יש עוד בעיה של איסור דאורייתא שיכולה להיות וזה כשמסדרים את הפאות הצמודות ללחי (מה שמכונה אצל הבחורים 'פתים') אם גוזרים צמוד, יש בזה ממש איסור תורה של הקפת הראש, שהרי השערות הצמודות לבשר הם בודאי לא 5 מ"מ ואולי 1 מ"מ. ועל כן כל זמן שהספר לא למד היטב את ההלכה הוא יכול להיכשל ולהכשיל באיסורי תורה.

אני זוכר שבא אלי יהודי שהראה לי את פאותיו והשתוממת למראה עיני, הוא גילח משני הצדדים של הפאה, וטענתו היתה שכך הספר סיפר אותו, האם זו יכולה להיות טענה?

שאלה

אדם שמבקש מהספר שלא יעשה לו 'בתער' בשום מקום בראש, האם הוא מוגן ואין לו מה לחשוש?

תשובה

בהחלט יכולות להיות לו בעיות נוספות, וצריך להגיד לספר שלא יעשה לו במקומות האסורים במכונה מספר 0 או במספריים. לצערנו היום המודה שמקצצים את הפאות הצמודות לבשר דק מאוד כמו שסיפרתי מקודם, ובמספריים כעין אלו יש איסור תורה.

שאלה

אדם שמבקש להסתפר כהלכה, אלא שהספר לא סיפר אותו כהוגן, האם הוא עבר איסור?

תשובה

בודאי שהוא עבר איסור. אדם צריך להיות ערני למה שמספרים אותו, וגם איסור בשוגג הוא דבר חמור מאד.

שאלה

אם כל כך ברור שצריך להדריך את הספרים כראוי, כיצד עד עכשיו לא קרה הדבר?

תשובה

התשובה פשוטה, בכל מקום של קדושה יש ניסיון, כאחד שהתעסק בנושא רבות בשנים, ידוע לי מקרוב על הרבה מקומות שכבר לפני כמה שנים תכננו לא פעם על הקמת ועדה בנושא שתדריך ואף תפקח על הספרים, ובכל פעם צץ איזה קושי שלא נתן לדבר להתקדם. בעזרת ה' זכות הציבור המשתוקק לדבר הגדול הזה, תעמוד לה לעיר ביתר עילית ולרבניה שתהיה מהראשונים שעמדו בפרץ והצילו את הציבור ממכשולים רבים ומאיסורים חמורים.

שאלה

האם מה שמקימים עכשיו הוא שכל הציבור יהדרו בגודל הפאות או שהוא בא להציל מאיסורי תורה ממש?

תשובה

ידוע שהחפץ חיים זיע"א אמר שבכל איסורי תורה חז"ל עשו סייגים ומשמרות, כדי להרחיק את האדם מן העבירה דאורייתא, אבל בדבר אחד חז"ל לא רצו לעשות סייג, וזה בתספורת של פאות הראש והזקן, וזה כדי שבני האדם ידעו להעריך את הסייגים שהם כן עשו בשאר הלאוים. ומכאן צריך לדעת שבתספורת הראש והזקן אין דבר שהוא באמצע, יש רק או מותר או שחם וחלילה עוברים על איסורי תורה ממש!!! ולכן אם אתה שואל האם הקמת הועדה בא להוסיף הידורים, התשובה היא לא בא' רבתי, הועדה באה להציל מאיסורין דאורייתא ממש.

שאלה

"ויש שנכשלין בעוון בל תקיפו הזה מפני חסרון ידיעה שאינן יודעים את חומר האיסור, שאילו היה יודע שהוא לאו גמור מן התורה כמו אכילת חזיר, לא היה מפקיר עצמו לעשות זאת, כי הלא אכילת חזיר מי שהוא בכלל ישראל לא היה מתיר לעצמו בשום פנים בעולם

ועל כן עליו לדעת כי לא נופל איסור בל תקיפו מאכילת חזיר, ואדרבה חמור ממנו וכו'

ומי יודע כמה אלפים מקטרגים יברא על ידי עווננו, וכל אחד מהם ממתין עליו לנקום נקמתו ממנו לאחר מותו. ופעמים הרבה יפעלו בקטרוגם בראש השנה השנה לקפח ממנו את חייו או שאר ייסורים.

ואם כן האיש שהרגיל עצמו בזה ונתקבץ לו על ידי זה כמה מאות לאוין דאורייתא משנה אחת, רעדה תאחזו נפשו בזכרו שכמה מאות מלאכי חבלה לבושים שחורים ומתעטפים שחורים יהיו רצין אחריו. זה יאמר - נבראתי ביום פלוני, וזה יאמר - נבראתי ביום פלוני, ואחר כך יוגמר דינו שיהיו מלפפין אותו להוליכו לגהינם מקום החושך והמר ושם ישפטו אותו...

ומי יוכל לשער גודל הייסורים והצרות שסובל על לאו אחד בגיהנם.

וכמה יתמרמר לב האדם בזכרו שעל ידי שמקיף פאת ראשו וזקנו פסלתו התורה לשום עדות ושבועה בעולם, והוא בכלל כת רשעים, וכמה יצטער נפש האדם בזכרו שישם רשע עליו".

(החפץ חיים בקונטרס "תפארת האדם" פרק ב' ג')

ההלכה, ושוב יש חששות דאורייתא!! ומלבד זאת כיון שרבני העיר שליט"א תקנו לטובת העיר את הקמת הועדה, הרי מי שמסתפר אצל ספר שאינו מאושר על ידי הועדה, הוא מכשול חמור וצריך למחות בו, כיון שהוא פורץ את הגדר שגדרו הרבנים. והכח נמצא אצל הציבור כיון שאם ימנעו מלהסתפר אצל ספר לא מאושר, ימנעו מכך איסורים רבים, ובכך נבער את הנגע מהעיר.

לסיכום:

אחרי שהציבור יתרגל להסתפר אצל ספרים שקבלו אישור, הוא יתפלא על עצמו כיצד קודם לכן נכנסו לכל ספר מזדמן וסמכנו עליו בעינים עצומות כאילו הכל אצלו הלכה למשה מסיני, וגם הספרים צריכים חיזוק, כיון שהם חשופים לנסיונות על ידי דרישות משונות מהלקוחות. וה' יעזור שנזכה לומלאה הארץ דעה את ה' במהרה, אמן.

◆ האם עתה יוכל האדם להיכנס למספרה מאושרת על ידי הרבנים, ולהיות שקט ובטוח שהספר יספר אותו רק לפי ההלכה, או שבכל זאת הוא צריך לחשוש ולשים לב?

תשובה

בודאי שמטרת הועדה היא כדי להיות רגועים ושקטים שהספר ידע את ההלכה ויספר כהלכה, וגם לתת לו כח לעמוד בלחץ של אותם מסתפרים המבקשים כל מיני בקשות למיניהם. אבל עדיין למרות כל זה, נדרשת ערנות כדי שחלילה וחלילה לא יהי' טעות ולא יהא מכשול. וידוע שמרן הסטייפלר זיע"א כשהיה מסתפר היה מניח את ידיו הקדושות על מקום הפאות כדי שבטעות הספר לא יכשל ויוריד מהפאות במקום שאסור.

שאלה

◆ האם אפשר לסמוך על כך שהספר הוא אברך בן תורה, שיוודע את ההלכות, או שגם הוא צריך את הדרכת ואישור הועדה?

תשובה

בהחלט גם הוא צריך הדרכה, כיון שהרבה פעמים למרות שהוא ירא שמים יתכן שנעלם ממנו איזה פרט מפרטי